

Suvestinė redakcija nuo 2018-05-05

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2008, Nr. [35-1248](#), i. k. 1082250ISAK000V-168

Nauja redakcija nuo 2018-05-05:

Nr. [V-544](#), 2018-05-03, paskelbta TAR 2018-05-04, i. k. 2018-07189

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

ĮSAKYMAS

**„DĖL LIETUVOS MEDICINOS NORMOS
MN 70:2018 „LABORATORINĖS MEDICINOS GYDYTOJAS“ PATVIRTINIMO**

2008 m. kovo 4 d. Nr. V-168

Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos medicinos praktikos įstatymo 4 straipsnio 4 dalimi ir Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 3 punktu:

1. T v i r t i n u Lietuvos medicinos normą MN 70:2018 „Laboratorinės medicinos gydytojas“ (pridedama).
2. P a v e d u įsakymo vykdymą kontroliuoti viceministrui pagal veiklos sritį.

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

RIMVYDAS TURČINSKAS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos sveikatos
apsaugos ministro 2008 m. kovo 4 d.
įsakymu Nr. V-168
(Lietuvos Respublikos sveikatos
apsaugos ministro 2018 m. gegužės 3 d.
įsakymo Nr. V-544
redakcija)

LIETUVOS MEDICINOS NORMA MN 70:2018 LABORATORINĖS MEDICINOS GYDYTOJAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos medicinos norma MN 70:2018 „Laboratorinės medicinos gydytojas“ (toliau – Lietuvos medicinos norma) privaloma visiems laboratorinės medicinos gydytojams, dirbantiems Lietuvos Respublikoje, jų darbdaviams, taip pat institucijoms, rengiančioms šiuos specialistus, tobulinančioms jų kvalifikaciją bei kontroliuojančioms jų veiklą.

2. Šioje Lietuvos medicinos normoje vartojamos sąvokos ir jų apibrėžtys:

2.1. **Laboratorinė medicina** – biomedicinos mokslo sritis, apimanti organizmo skysčių, ląstelių ir audinių analizę, gautų rezultatų klinikinį ir metodologinį interpretavimą ligų diagnostikos, gydymo ir profilaktikos tikslais.

2.2. **Laboratorinės medicinos gydytojas** – medicinos gydytojas, įgijęs laboratorinės medicinos gydytojo profesinę kvalifikaciją.

2.3. **Laboratorinės medicinos gydytojo praktika** – laboratorinės medicinos gydytojo pagal įgytą profesinę kvalifikaciją ir nustatytą kompetenciją vykdoma asmens sveikatos priežiūra, apimanti laboratorinę ligų diagnostiką, gydymą ir profilaktiką.

2.4. **Laboratorinis tyrimas** – iš žmogaus kūno gautų medžiagų ir aplinkos ėminių charakteristikų ir (arba) parametrų nustatymas biologiniais, cheminiais, fizikiniais, jusliniais ir kitokiais būdais, siekiant gauti duomenų, padedančių diagnozuoti, numatyti ir gydyti žmonių ligas arba įvertinti jų sveikatos būklę, įskaitant rezultatų interpretavimą ir patarimus dėl papildomų tyrimų, taip pat paciento ir visuomenės saugai užtikrinti skirtas aplinkos tyrimas.

2.5. Kitos šioje Lietuvos medicinos normoje vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos yra apibrėžtos asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą reglamentuojančiuose teisės aktuose.

3. Laboratorinės medicinos gydytojo profesinė kvalifikacija įgyjama baigus universitetines medicinos studijas ir laboratorinės medicinos rezidentūrą. Užsienyje įgyta laboratorinės medicinos gydytojo profesinė kvalifikacija pripažįstama Lietuvos Respublikos reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymo nustatyta tvarka.

4. Teisę verstis laboratorinės medicinos gydytojo praktika turi asmuo, Lietuvos Respublikos medicinos praktikos įstatymo nustatyta tvarka įgijęs laboratorinės medicinos gydytojo profesinę kvalifikaciją ir turintis galiojančią medicinos praktikos licenciją verstis medicinos praktika pagal laboratorinės medicinos gydytojo profesinę kvalifikaciją.

5. Laboratorinės medicinos gydytojas verčiasi laboratorinės medicinos gydytojo praktika Lietuvos Respublikoje tik asmens sveikatos priežiūros įstaigoje, turinčioje galiojančią įstaigos asmens sveikatos priežiūros licenciją teikti laboratorinės diagnostikos paslaugas ir (ar) kitas sveikatos priežiūros paslaugas, kurias pagal teisės aktų reikalavimus kartu su kitais sveikatos priežiūros specialistais turi teikti ir laboratorinės medicinos gydytojas.

6. Laboratorinės medicinos gydytojas dirba savarankiškai, bendradarbiaudamas su kitais sveikatos priežiūros paslaugas teikiančiais specialistais.

7. Laboratorinės medicinos gydytojas vadovaujasi laboratorinės medicinos gydytojo praktika, asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą reglamentuojančiais teisės aktais, Lietuvos medicinos norma, įstaigos, kurioje dirba, įstatais (nuostatais), vidaus tvarkos taisyklėmis, vidaus kokybės vadybos sistemos dokumentais bei savo pareigybės aprašymu.

II SKYRIUS TEISĖS

8. Laboratorinės medicinos gydytojas turi teisę:

8.1. verstis laboratorinės medicinos gydytojo praktika šios Lietuvos medicinos normos ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą, nustatyta tvarka;

8.2. išrašyti receptus Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. kovo 8 d. įsakymo Nr. 112 „Dėl Receptų rašymo ir vaistinių preparatų, medicinos priemonių (medicinos prietaisų) ir kompensuojamųjų medicinos pagalbos priemonių išdavimo (pardavimo) vaistinėse gyventojams ir popierinių receptų saugojimo, išdavus (pardavus) vaistinius preparatus, medicinos pagalbos priemones (medicinos prietaisus) ir kompensuojamąsias medicinos pagalbos priemones vaistinėje, taisyklių patvirtinimo“ nustatyta tvarka;

8.3. pagal kompetenciją konsultuoti pacientus, fizinius ir juridinius asmenis Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

8.4. atsisakyti teikti asmens sveikatos priežiūros paslaugas, jei tai prieštarauja gydytojo profesinės etikos principams arba gali sukelti realų pavojų paciento ar gydytojo gyvybei, išskyrus atvejus, kai teikiama būtinoji medicinos pagalba;

8.5. nustatyti asmens mirties faktą Lietuvos Respublikos žmogaus mirties nustatymo ir kritinių būklių įstatymo nustatyta tvarka;

8.6. gauti darbui būtiną informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų bei fizinių ir juridinių asmenų.

9. Laboratorinės medicinos gydytojas turi ir kitų teisių, nustatytų Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių asmens sveikatos priežiūros specialisto praktiką.

III SKYRIUS PAREIGOS

10. Laboratorinės medicinos gydytojas privalo:

10.1. teikti būtinąją medicinos pagalbą Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

10.2. pagal savo kompetenciją, nurodytą šioje Lietuvos medicinos normoje, ir asmens sveikatos priežiūros įstaigos, kurioje dirba, licenciją kvalifikuotai tirti, diagnozuoti ir dalyvauti gydant ligas, būkles bei sveikatos sutrikimus, rekomenduoti ir dalyvauti organizuojant ligų profilaktikos priemones bei užtikrinti teikiamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų kokybę;

10.3. nepriskirtais jo kompetencijai atvejais siųsti pacientą konsultuoti ir (ar) gydyti pas atitinkamos srities asmens sveikatos priežiūros specialistą;

10.4. bendradarbiauti su asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros specialistais, socialiniais darbuotojais bei kitais specialistais;

10.5. propaguoti sveiką gyvenseną, ligų profilaktikos ir sveikatos tausojimo bei ugdymo priemones;

10.6. turėti spaudą, kurio numeris suteikiamas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. sausio 6 d. įsakymo Nr. V-1 „Dėl Numerio sveikatos specialisto spaudui suteikimo ir panaikinimo taisyklių patvirtinimo“ nustatyta tvarka;

10.7. pagal kompetenciją vykdyti privalomas sveikatos programas;

10.8. laikytis gydytojo profesinės etikos principų, gerbti pacientų teises ir jų nepažeisti;

10.9. tobulinti profesinę kvalifikaciją Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka;

10.10. laikytis licencijuojamos sveikatos priežiūros specialisto veiklos sąlygų;

10.11. tvarkyti laboratorinės medicinos gydytojo praktikos dokumentus Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

10.12. paaiškinti asmens sveikatos priežiūros specialisto praktikos aplinkybes Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos, teisėsaugos institucijų ir kitų kontroliuojančių institucijų prašymu;

10.13. taikyti Lietuvos Respublikoje tik medicinos mokslo ir praktikos įrodymais pagrįstus, saugius tyrimo, ligūdiagnostikos ir gydymo metodus, išskyrus kituose teisės aktuose nustatytas išimtis;

10.14. naudoti tik teisės aktų reikalavimus atitinkančias medicinos priemones (prietaisus), išskyrus kituose teisės aktuose nustatytas išimtis. Užtikrinti, kad medicinos priemonės (prietaisai) būtų naudojamos teisės aktų nustatyta tvarka ir vadovaujantis gamintojų su medicinos priemone (prietaisu) pateikiama informacija;

10.15. atlikti kitas Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytas pareigas.

IV SKYRIUS KOMPETENCIJA

11. Laboratorinės medicinos gydytojo profesinę kompetenciją sudaro žinios, gebėjimai ir įgūdžiai, kuriuos jis įgyja baigęs laboratorinės medicinos gydytojo profesinę kvalifikaciją suteikiančias studijas bei nuolat tobulindamasis, atsižvelgdamas į nuolatinę mokslo, technikos ir praktikos pažangą.

12. Laboratorinės medicinos gydytojas turi žinoti:

12.1. dokumentų rengimo, tvarkymo ir apskaitos pagrindus;

12.2. medicinos statistikos pagrindus;

12.3. sveikatos draudimo pagrindus;

12.4. sveikatos teisės pagrindus;

12.5. naudojimosi informacinėmis ir ryšio technologijomis būdus ir mokėti jais naudotis;

12.6. pagrindinių ligų etiologiją, patogenezę, kliniką, ligūdiagnostiką ir gydymo principus;

12.7. laboratorinės medicinos mokslo pagrindus;

12.8. biostatistikos bei bioinformatikos pagrindus;

12.9. medicininės etikos ir deontologijos reikalavimus;

12.10. kenksmingus sveikatai ir galinčius sukelti jos sutrikimus veiksnius, jų žalą ir rizikingą sveikatai elgesį mažinančias priemones bei galimus būdus žalai išvengti;

12.11. įvairių veiksnių, diagnostinių procedūrų ir vaistinių preparatų veikimo principus, jų įtaką laboratorinių tyrimų rezultatams.

13. Laboratorinės medicinos gydytojas turi išmanyti:

13.1. patologijos priežastis, jų ląstelinius, biocheminius, imunologinius mechanizmus, klinikinius požymius ir laboratorinių tyrimų indikacijas, laboratorinių tyrimų klinikinę vertę, jų pokyčius sergant įvairiomis ligomis, laboratorinės diagnostikos ir diferencinės diagnostikos principus;

13.2. laboratorijos vadybos ir kokybės užtikrinimo principus;

- 13.3. procesų prieš tyrimą, tyrimų ir procesų po tyrimų įtaką laboratorinių tyrimų rezultatams ir kokybei;
- 13.4. šiuolaikinius laboratorinių tyrimų metodus, jų indikacijas, taikymo galimybes, privalumus ir trūkumus;
- 13.5. vaistinių preparatų klinikinę farmakologiją;
- 13.6. žmogaus psichologijos ypatumus;
- 13.7. bioetikos reikalavimus;
- 13.8. asmens sveikatos priežiūros organizavimo principus;
- 13.9. darbų saugos reikalavimus savo darbo vietoje.
14. Laboratorinės medicinos gydytojas turi gebėti:
 - 14.1. organizuoti ir planuoti savo veiklą, veikti savarankiškai, bendrauti ir dirbti komandoje, spręsti problemas ir priimti sprendimus pagal savo kompetenciją;
 - 14.2. kurti, diegti, prižiūrėti, gerinti laboratorijos kokybės vadybos sistemą;
 - 14.3. parinkti, įdiegti ir naudoti laboratorinių tyrimų metodus ir *in vitro* diagnostikos medicinos prietaisus;
 - 14.4. analizuoti atliekamų laboratorinių tyrimų ekonominį pagrįstumą;
 - 14.5. organizuoti ir atlikti laboratorinių tyrimų vidaus kokybės kontrolę, vertinti jos rezultatus, nustatyti neatitiktis, taikyti korekcinis ir prevencinius veiksmus;
 - 14.6. organizuoti dalyvavimą tarplaboratorinių palyginimų programose, atlikti jas ir vertinti jų rezultatus;
 - 14.7. paimti kapiliarinio, veninio kraujo, taip pat neinvazinius neinstrumentiniu būdu imamus ėminius;
 - 14.8. kvalifikuotai atlikti laboratorinius tyrimus, vertinti ir interpretuoti gautus tyrimo rezultatus, atsižvelgdamas į naujausią mokslinę literatūrą;
 - 14.9. pildyti laboratorijos veiklos dokumentus Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;
 - 14.10. savarankiškai arba konsiliumuose interpretuoti laboratorinių tyrimų rezultatus, atsižvelgdamas į klinikinių, ikianalizinių, analizinių ir poanalizinių požymių visumą, konsultuoti laboratorinį tyrimą užsakiusius specialistus bei pacientus diagnostikos, gydymo ir ligųprognozės klausimais;
 - 14.11. bendrauti su pacientais, jų šeimų nariais ir kolegomis.

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Įsakymas
Nr. [V-544](#), 2018-05-03, paskelbta TAR 2018-05-04, i. k. 2018-07189
Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2008 m. kovo 4 d. įsakymo Nr. V-168 „Dėl Lietuvos medicinos normos MN 70:2008 „Laboratorinės medicinos gydytojas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“ patvirtinimo“ pakeitimo